

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ У СЛОВЕНІЇ

Кравчина Оксана Євгенівна
Інститут інформаційних технологій і
засобів навчання НАПН України
науковий співробітник відділу компаративістики
інформаційно-освітніх інновацій, м. Київ

Ключові слова: *розвиток цифрової компетентності вчителя, інформаційно-комунікаційні технології, проекти з розвитку цифрової компетентності.*

Постановка проблеми. Цифрова компетентність є однією з ключових компетентностей упродовж життя, яка передбачає безпечне та критичне використання технологій інформаційного суспільства на роботі, у дозвіллі та у спілкуванні. Вона спирається на базові навички в сфері ІКТ: використання комп'ютерів для отримання, збору, обробки, оцінки, зберігання та обміну інформацією, а також спілкування і участі в спільних професійних та соціальних мережах через Інтернет. Відповідно виникає потреба в більш доцільному і ефективному застосуванні сучасних цифрових технологій вчителем, оскільки він має використовувати певні технології та інструменти для вирішення як дидактичних так і особистих задач.

Цікавим є досвід Словенії, в якій відбуваються значні зміни щодо розвитку цифрового суспільства. За індексом цифрової економіки та суспільства (DESI) на 2017 рік (індекс, який узагальнює відповідні показники європейської цифрової ефективності та відстежує еволюцію країн-членів ЄС у цифровій конкурентоспроможності) у сфері людського капіталу Словенія прогресує та має відсоток звичайних користувачів Інтернету 73% (нижче середнього показника в ЄС 79%), однак 64% користувачів у віці 14-74 років використовують Інтернет щодня, і 53% словенців повідомляють про наявність мінімальних базових цифрових навичок (56% від середнього показника в ЄС). Словенія займає 9 місце серед країн ЄС за кількістю випускників зі STEM - освіти [1].

Метою дослідження є висвітлення досвіду Словенії щодо розвитку цифрової компетентності вчителя.

Виклад основного матеріалу. Реформи розпочалися з прийняття стратегічного документу «Цифрова Словенія 2020» (DIGITAL SLOVENIA 2020), в якому означено стратегічні керівні принципи для країни з розвитку інформаційного суспільства до 2020 року [2], подальшим кроком стало затвердження колегією Міністерства освіти, науки та спорту Словенії документу «Стратегічні керівні принципи подальшого впровадження ІКТ у словенські навчальні заклади до 2020 року». [3] Цей документ охоплює всі рівні освіти, основними цілями його є: розробка дидактики з використанням ІКТ та електронних матеріалів; сприяння використанню платформ та участі в навчанні; розвиток цифрової компетентності всіх учасників освітнього процесу; комп'ютеризація навчальних закладів, включаючи підтримку ІКТ для адміністративного управління; е-навчання в галузі вищої освіти та освіти дорослих та оцінка оцифрування.

На національному рівні головна відповідальність та компетенція щодо освіти та підготовки дорослих лежить на Міністерстві освіти, науки та спорту Словенії, в якому діє спеціальне управління з вищої освіти та освіти дорослих. Вивчення інформаційно-комунікаційних технологій розпочинається у середній школі з викладання обов'язкового предмету «Техніка та технологія», та додатково за вибором викладаються предмети «Комп'ютер», «Техніка» та «Робототехніка» (починаючи з 8 класу). Щодо підвищення професійного рівня вчителя, то у Словенії існує велика мережа навчальних закладів для дорослих, серед яких Словенський інститут освіти для дорослих, Національний інститут освіти, Національний інститут професійної освіти та підготовки, Навчальний науково-дослідний інститут, Національна школа лідерства в освіті, Національний центр експертиз, педагогічні університети та коледжі, які пропонують свої програми. Кожен рік Міністерство освіти, науки та спорту Словенії відбирає програми навчання для вчителів та видає «Пріоритетні професійні програми навчання вчителів». Наведемо деякі програми навчання з каталогу за 2017-2018 роки [4], що стосуються вдосконалення вмінь і навичок

використання ІКТ у професійному й повсякденному житті:

- Електронні презентації та їх використання,
- Освіта та smart mobile devices,
- Інтерактивні мультимедійні матеріали для сучасного викладача,
- Використання офісу 365 для групової роботи з учнями,
- Інноваційні підходи до мобільного навчання,
- Технічні інновації в навчанні,
- Цифрові комп'ютери і сучасне навчання,
- Інтернет-програма з електронного навчання (електронне навчання),
- Використання мультимедіа в освіті,
- Підготовка електронних наставників (електронне навчання),
- Вплив комунікаційної компетентності на якість навчання та викладання.

Відповідно до правил про відбір та співфінансування програм підвищення кваліфікації та підготовки фахівців у сфері освіти програми з розвитку кар'єри поділяються на: програми професійної підготовки, тематичні конференції, надзвичайні програми і проектні програми. Програми розвитку кар'єри вчителя оцінюються за результатами навчання та за кількістю годин, які витрачено на проходження тієї чи іншої програми навчання [5].

Нижче у таблиці 1 наведено зразок оцінювання навчальних програм для розвитку кар'єри вчителя.

Таблиця 1.

Зразок оцінювання навчальних програм для розвитку кар'єри вчителя

Кількість годин	Кількість балів
8-15 годин	0,5 бали
16-23 години	1 бал
24-29 годин	1,5 бали
30-46 годин	2 бали
47-63 години	2,5 бали
64-79 годин	3 бали
80 і більше годин	3,5 бали

Тобто, якщо вчителю потрібно для атестації набрати 4 бали, то йому необхідно успішно пройти декілька курсів, тривалістю більше ніж 80 годин. По

завершенні курсів кожному учаснику видаються сертифікати, затвержені Міністерством освіти, науки та спорту. Курси платні, але держава відшкодовує від 50% до 70% їх вартості. Відбирає необхідні для себе курси вчитель на свій розсуд.

Сприяє розвитку цифрової компетентності вчителів Словенії також участь у державних та міжнародних проектах, серед яких можна виділити такі як:

- **Електронна освіта (2009-2013 рр.)**. В даному проекті об'єднано два проекти: **Е-компетентний вчитель** – підготовка програм та проведення семінарів з електронного навчання, організація та реалізація міжнародних конференцій SIRIKT, координація постачальників електронних матеріалів, змагання зі збору електронних матеріалів, пошук та залучення нових колег, які хочуть отримувати нові знання та ознайомлюватися з сучасними підходами до навчання та управління школою. **Електронна підтримка** – навчальний заклад отримав свого власного консультанта, який аналізує ситуацію у сфері ІКТ, що є основою для підготовки відповідного плану щодо надання рекомендацій з управління школою, дидактичної підтримки вчителів та технічної допомоги [6].
- **Міжнародний проект AT2020 (2015 - 2018)** спрямований на ефективне використання ІКТ у сфері освіти. Це інноваційний міжнародний проект, якому беруть участь 17 установ з 11 європейських країн, в тому числі і Словенія (27 пілотних шкіл), з метою вивчення розвитку та оцінки трансверсальних компетентностей у школярів. Цілі проекту - надати учням та вчителям можливість використовувати інноваційні моделі навчання, що підтримує розвиток та оцінку загальних компетенцій (цифрова грамотність, творчість та інновація, співробітництво та комунікація, самостійне навчання) та фінансується спільно Європейською Комісією та (Erasmus +) [7].
- **Проект MENTEP** (педагогіка наставництва з використання сучасних технологій 2016 - 2018) – системна підтримка цифрової педагогічної практики. MENTEP реалізує стратегію європейської політики щодо

використання ІКТ у навчанні, а саме підвищення якості роботи вчителя за допомогою використання ІКТ та поліпшення вимірювання рівня цифрової грамотності серед учителів на європейському рівні [8].

Висновки. Серед основних порад, які надаються вчителям щодо підвищення власного рівня цифрової компетентності, можна виділити рекомендації щодо участі у вітчизняних програмах підвищення кваліфікації та у міжнародних проектах та програмах, орієнтованих на використання ІКТ для поліпшення якості навчального процесу та особистого фахового зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Europe's Digital Progress Report 2017 [Online]. Available: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/europes-digital-progress-report-2017> (15.02.2018)
2. DIGITAL SLOVENIA 2020 [Online]. Available: <http://www.digitalna.si/si/> (15.02.2018)
3. Strateške usmeritve nadaljnjega uvajanja IKT v slovenske VIZ do leta 2020 [Online]. Available: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/StrateskeUsmeritveNadaljnjegaUvajanjaIKT1_2016.pdf (15.02.2018)
4. Пріоритетні професійні програми навчання вчителів на 2017-2018 роки [Online]. Available: <https://paka3.mss.edus.si/katis/Katalogi/KATALOG1718.pdf> (15.02.2018)
5. Правила про відбір та співфінансування програм підвищення кваліфікації та підготовки фахівців у сфері освіти [Online]. Available: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV13060> (15.02.2018)
6. E-šolstvo [Online]. Available: <http://projekt.sio.si/e-solstvo/> (15.02.2018)
7. ATS2020 [Online]. Available: <http://projekt.sio.si/ats-2020-ucenje-in-preverjanje-vsepredmetnega-znanja/> (15.02.2018)
8. MENTEP [Online]. Available: <http://projekt.sio.si/mentep/> (15.02.2018)